



Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 653/24
2.4.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Радмиле Радић и Иване Марковић Радојевић, чланова већа, у парници тужиоца Фонд за развој Републике Србије, Ниш, Булевар Немањића број 14а, чији је пуномоћник Немања Алексић, адвокат из Новог Сада, ул.Грчкошколска број 1, против туженог АА из ... чији је пуномоћник Велимир Јакић, адвокат из Београда, ул.Кнеза Михаила број 19, ради дуга, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Другог основног суда у Београду П 1398/22 од 06.10.2023. године, у седници одржаној дана 2.4.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Другог основног суда у Београду П 1398/22 од 06.10.2023. године у делу става трећег изреке, којим је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име дуга исплати износ од 2.785.551,93 динара и у ставу четвртном изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Другог основног суда у Београду П 1398/22 од 06.10.2023. године у преосталом делу става трећег изреке, тако што се тужени АА **ОБАВЕЗУЈЕ** да тужиоцу Фонду за развој Републике Србије, Ниш на износ од 1.448.659,01 динара, исплати законску затезну камату почев од 11.05.2023. године, па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, док се у преосталом делу којим је тражено да се обавеже тужени да тужиоцу на износ од 21.582,96 динара на име редовне камате исплати законску затезну камату почев од 11.05.2023. године па до исплате, тужбени захтев тужиоца **ОДБИЈА**, као неоснован.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П 1398/22 од 06.10.2023. године, ставом првим изреке дозвољено је објективно преиначење тужбе учињено поднеском тужиоца од 26.05.2023. године, повећањем постојећег тужбеног захтева. Ставом другим изреке укинута је решење о извршењу Другог основног суда у Београду пословни број Иив 799/19 од 09.08.2019. године у обавезујућем делу и у делу који се односи на трошкове извршења. Ставом трећим изреке усвојен је тужбени захтев, па је обавезан тужени да тужиоцу на име дуга исплати износ од 2.785.551,93 динара са законском затезном каматом на износ од 1.470.241,97 динара (који чини главницу дуга од

1.448.659,01 динар и редовну камату од 21.582,96 динара) почев од 11.05.2023. године, па до исплате у року од 15 дана од дана пријема писаног отправака пресуде под претњом принудног извршења. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 208.810,76 динара у року од 15 дана од дана пријема писаног отправака пресуде, под претњом принудног извршења.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио тужени из свих законских разлога побијајући је у ставу трећем и четвртм изреке, како произилази из садржине жалбе. Трошкове другостепеног поступка није тражио.

Испитујући правилност пресуде у ожалбеном делу у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку-ЗПП (“Службени гласник РС” број 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23-др.закон), Апелациони суд је оценио да је жалба туженог делимично основана.

У првостепеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а жалбом туженог се неосновано указује да је приликом доношења ожалбене пресуде учињена битна повреда одредаба парничног поступка која је прописана чланом 374 став 2 тачка 12 ЗПП. Ово стога што је изрека ожалбене пресуде разумљива, не противречи сама себи, ни разлозима у пресуди, те је у пресуди наведено довољно разлога о битним чињеницама које су јасне и непротивречне, што значи да ожалбена пресуда нема недостатке због којих се не би могла испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, на основу уговора о дугорочном кредиту број ... закљученог 21.07.2009. године између тужиоца и туженог, као оснивача радње “... као корисника кредита, туженом је одобрен дугорочни кредит у износу од 1.200.000,00 динара са роком отплате од 4 године, по истеку грејс периода који траје до 30.06.2010. године, са каматом на годишњем нивоу у висини од 1%, с тим што ће се отплата кредита вршити у тромесечним ануитетима који доспевају 31.03., 30.06., 30.09. и 31.12. Први ануитет доспева на наплату 30.09.2010. године, а последњи 30.06.2014. године. У члану 2 уговора прописано је да ће као инструмент обезбеђења уговореног враћања кредита корисник ће доставити 18 бланко сопствених меница корисника кредита, односно радње уз овлашћење да Фонд исти може по доспећу, сагласно уговору, поунити са клаузулом “без протеста”, и послати на наплату. Чланом 5 уговора уговорено је да Фонд има право да једнострано раскине уговор и пре истека уговореног рока, учини доспелим и захтева једнократну наплату целокупног кредита са каматом, уколико уредно не измирује доспеле обавезе по кредиту заједно са каматом и другим припадајућим трошковима, а чланом 6 је уговорено да ће Фонд на сва доспела, а неизмирена потраживања проистекла из овог уговора, обрачунати законску затезну камату у складу са Законом о висини затезне камате, односно уговорену камату уколико је она виша од законске затезне камате. Предузетничка радња туженог је брисана из регистра 27.11.2013. године. Из менице серије број ... утврђено је да је издата у Београду 21.07.2009. године од стране АА, као трасанта, при чему међу странкама није спорно да је издата као бланко меница, те је иста накнадно, по наредби Фонда за развој, без протеста попуњена, тако да гласи на износ од 2.459.845,83 динара са датумом доспелости 20.03.2019. године, те у доњем десном углу испод речи “трансант” стоји “признајем без протеста”. Тужилац је испунио своју уговорну обавезу уговора о

кредиту и туженом, односно његовој предузетничкој радњи, уплатио износ од 1.200.000,00 динара. Према налазу и мишљењу судског вештака економско-финансијске струке Јованке Косановић од 11.05.2023. године, неизмирене обавезе туженог по уговору о кредиту на дан 20.03.2019. године износе 2.459.845,83 динара од чега главница дуга 1.448.659,01 динар, редовна камата 21.582,96 динара и затезна камата 989.603,86 динара, док на дан израде налаза 10.05.2023. године износи 2.785.551,93 динара од чега главница дуга 1.448.659,01 динар, редовна камата 21.582,96 динара и затезна камата обрачуната до 31.03.2023. године износи 1.315.309,96 динара.

Све важне чињенице за доношење одлуке првостепени суд је потпуно и правилно утврдио изведеним доказима које је правилно оценио применом одредбе члана 8 ЗПП и оне се жалбеним наводима туженог не доводе у сумњу.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд је доносио ожалбену пресуду у делу става трећег изреке правилно применио материјално право, па је најпре правилно оценио приговор застарелости као неоснован, имајући у виду да се у конкретном случају примењује општи рок застарелости из члана 371 Закона о облигационим односима, који у конкретном случају није протекао, имајући у виду да од дана доспелости кредита 30.06.2014. године, па до дана подношења предлога за извршење 25.03.2019. године није протекао рок застарелости. Правилно је првостепени суд закључио да је тужени, тада као предузетник, од тужиоца по основу уговора о кредиту примио износ од 1.200.000,00 динара који није вратио у року који је предвиђен уговором, да је предузетничка радња туженог брисана из АПР 27.11.2013. године, да тужени одговара целокупном имовином за обавезе предузетничке радње, који је био обавезан да дуг према тужиоцу измири. Одлучујући о висини тужбеног захтева, првостепени суд је пошао од налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке, према коме укупан дуг туженог на дан израде налаза 10.05.2023. године, износи 2.785.551,93 динара.

Како је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд у делу става трећег изреке правилно применио материјално право и за своју одлуку дао разлоге, које у свему, као правилне и аргументоване прихвата и овај суд, као другостепени, то се побијана пресуда у том делу детаљно не образлаже, на основу овлашћења из члана 396 став 2 ЗПП.

Нису основани жалбени наводи туженог у којима указује да је потраживање тужиоца застарело, имајући у виду да првостепени суд није дао разлоге о томе када је кредит доспео за наплату. Ово стога, што је првостепени суд правилно ценио истакнути приговор застарелости и нашао да исти није основан, имајући у виду да је тужба, односно предлог за извршење у овој правној ствари поднет дана 25.03.2019. године, те како се у конкретном случају примењује општи рок застарелости од 10 годин у смислу члана 371 Закона о облигационим односима, тако да дана 30.06.2014. године, када је кредит доспео на наплату, па до дана подношење предлога за извршење, није протекао наведени рок.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе туженог, али их посебно не образлаже, јер налази да нису од утицаја на доношење другачије одлуке у овом делу на

основу овлашћења из члана 396 став 1 ЗПП.

Међутим, приликом одлучивања о затезној законској камати, првостепени суд је погрешно применио материјално право, а имајући у виду да је на износ уговорене редовне камате од 21.582,96 динара, а који износ је садржан у износу од 1.470.241,97 динара, тужиоцу досудио законску затезну камату почев од 11.05.2023. године, те обавезивањем туженог да тужиоцу исплати затезну камату на камату, првостепени суд је повредио правило забране анатоцизма из члана 279 став 1 Закона о облигационим односима.

Уговорна камата је накнада која се на основу сагласности воља плаћа као противвредност за користи које се уговором добијају, а плаћање затезне камате у случају задоцњења у испуњењу новчане обавезе је санкција за неблаговремено испуњење, која је законом предвиђена, с обзиром на природу новца као дуговане ствари. Након наступања доцње дужника, поверилац не може обрачунавати дужнику камату на обрачунати износ уговорене или затезне камате, јер би на тај начин дошло до повреде забране анатоцизма прописане чланом 279. став 1. Закона о облигационим односима.

Одредбом члана 279. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да на доспелу, а неисплаћену уговорну или затезну камату, као и на друга доспела повремена новчана давања не тече затезна камата, изузев када је то законом одређено, док је ставом 2. исте одредбе прописано да се на износ неисплаћене камате може захтевати затезна камата само од дана када је суду поднесен захтев за њену исплату.

Одредбом члана 400. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да је ништава одредба уговора којом се предвиђа да ће на камату, када доспе за исплату почети тећи камата, ако не буде исплаћена, док је ставом 3. истог члана прописано да се одредбе претходних ставова не односе на кредитно пословање банака и других банкарских организација.

Одредбом члана 2. став 1. тачка 2. Закона о Фонду за развој Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 36/2009), важећем у време закључења предметног уговора о кредиту, прописано је да Фонд својом делатношћу остварује између осталих и циљ подстицања послова правних лица и предузетника у Републици Србији. Одредбом члана 3. став 1. истог Закона, прописано је да Фонд има својство правног лица са правима, обавезама и одговорностима утврђеним овим законом. Одредбом члана 5. став 1. тачка 1. истог Закона, прописано је да Фонд обавља послове који се односе на одобравање кредита. Одредбом члана 6. став 1. истог Закона, прописано је да се средства за обављање послова Фонда обезбеђују из: 1) прихода Фонда, 2) буџета Републике Србије, 3) других извора у складу са законом. Одредбом члана 7. став 1. истог Закона, прописано је да се кредити из члана 5. тачка 1. овог Закона одобравају за подстицање развоја привредних субјеката. Одредбом члана 10. став 1. истог Закона, прописано је да се средства Фонда користе у складу са законом, статутом и програмом рада Фонда.

Одредбом члана 1. став 2. Закона о банкама и другим финансијским организацијама ("Службени лист СРЈ", бр. 32/93, 24/94, 5/95, 61/95, 28/96, 16/99, 44/99,

36/2002, 37/2002; "Службени гласник РС", бр. 72/2003, 61/2005, 101/2005), прописано је да се другом финансијском организацијом, у смислу овог закона, сматра штедионица, штедно-кредитна организација и штедно-кредитна задруга.

Одредбом члана 2. став 1. Закона о банкама ("Службени гласник РС", бр. 107/2005), прописано је да је банка акционарско друштво са седиштем у Републици Србији, које има дозволу за рад Народне банке Србије и обавља депозитне и кредитне послове, а може обављати и друге послове у складу са законом. Одредбама члана 142 истог Закона, прописано је да су банке основане у складу са Законом о банкама и другим финансијским организацијама ("Службени лист СРЈ", бр. 32/93, 61/95, 44/99 и 36/02 и "Службени гласник РС", бр. 72/03 и 61/05) дужне да своје пословање, организацију и акте ускладе са одредбама овог закона најкасније до дана почетка његове примене; да су друге финансијске организације основане у складу са Законом о банкама и другим финансијским организацијама дужне да своје пословање, организацију и акте ускладе са одредбама овог закона најкасније у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу; да се под усклађивањем из става 3. овог члана подразумева обавеза друге финансијске организације: 1) да се трансформише у банку, 2) да се припоји банци, 3) да престане да ради; да су друге финансијске организације дужне да, у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона, Народној банци Србије поднесу на сагласност план који се односи на обавезу усклађивања предвиђену ставом 4. овог члана; да ће Народна банка Србије одузети дозволу за рад другој финансијској организацији која сагласност на план из става 5. овог члана не поднесе у прописаном року, или којој Народна банка Србије не да сагласност на овај план, или која своје пословање не усклади са овим законом у року из става 3. тог члана; да ће до окончања усклађивања на начин предвиђен у ставу 4. овог члана, друге финансијске организације пословати у складу са Законом о банкама и другим финансијским организацијама.

Како тужилац, није банка ни банкарска организација, то исти нема право на законску затезну камату обрачунату и на доспеле износе уговорене камате, који су приписивани главници, имајући у виду цитиране законске одредбе.

Стога је првостепена пресуда морала бити преиначена у преосталом делу става трећег изреке и тужиоцу досуђена законска затезна камата на износ од 1.448.659,01 динар (који износ чини главницу) почев од 11.05.2023. године, па до исплате, док је у преосталом делу тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу исплати законску затезну камату и на износ од 21.582,96 динара (који износ чини редовну камату) и то почев од 11.05.2023. године, па до исплате, одбијен као неоснован.

С обзиром на исход спора и постигнути успех странака, потврђена је одлука о трошковима поступка садржана у ставу четвртог изреке пресуде, који су досуђени и одмерени правилном применом одредбе чланова 153 и 154 ЗПП, као и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важећих у време доношења одлуке, као и Таксене тарифе, као саставног дела Закона о судским таксама, важећим у време настанка таксене обавезе.

Апелациони суд имао у виду да би тужиоцу на име трошкова парничног поступка припадао износ од 242.560,00 динара, имајући у виду да је првостепени

суд погрешно сабрао појединачне износе које је признао тужиоцу за све предузете радње на име трошкова поступка, међутим, како се само тужени жалио на одлуку о трошковима поступка, иста није могла бити преиначена на његову штету, сагласно одредби члана 395 ЗПП.

Са свега изложеног, применом члана 390 и 394 тачка 4 и 401 тачка 2 ЗПП одлучено је као у ставу првом и другом изреке пресуде.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић